

Извештај за работата на Комисијата за жалби при СЕММ

Комисијата за жалби при Советот за етика на медиумите во Македонија во минатогодишниот период продолжи со својата активност наметната од претставките кои доаѓаа на дневен ред во неговата работа.

Што може денес да се каже за работата на Комисијата? Таа се покажа како нераскинлив дел од еден организам чии корени беа поставени пред четири години, но корени од кои израсна едно респектабилно тело во општеството и посебно во медиумската сфера. Комисијата за жалби е дел од тоа тело. И лани се потврди констатацијата дека Советот е се' повидлив во јавноста, а до Комисијата непрекинато доаѓаат преставки за неетичко или непрофесионално работење. За разлика од почетокот на нашата работа кога главно се жалеа политичари и новинари, денес, поточно лани, приматот го имаа организации и здруженија од граѓанскиот сектор, значи јавноста, што беше и една од целите на нашата работа. Но за статистиката ќе зборувам подолу.

Комисијата, како што знаете, е составена од седум члена. Таа редовно одржува седници, најмалку двапати или трипати месечно, а понекогаш, доколку постои потреба, сесиите се одржуваат и на ад хок основа. Слободно може да се каже дека сите членови активно даваа придонес во нејзината работа. Некој со директно учество на седниците, друг преку скајп, електронска пошта или други интернет врски, така што не се случило да немало кворум за работа. Сите одлуки практично се носеа со консензус. Понекогаш низ полемична расправа, која знае да трае со часови, но се' со цел одлуката да биде плод на сеопфатно разгледување. Затоа што, токму одлуките на Комисијата се огледало на нејзината работа. Можам да кажам дека од некои

подносителите на жалби добиваат документи многу добро образложение, што зборува дека приодот на жалителите станува се' поодговорен. На тој начин се зголемува и одговорноста на Комисијата при носењето на одлуките.

Во изминатиот период една работа која што треба да радува е малото по број, но се' почестото објавување на одлуките на Комисијата за жалби. Ќе биде добро оваа тенденција да продолжи и во иднина. Во последно време има една појава која не беше вообичаена на почетокот од нашата работа. Станува збор за тоа што често до Комисијата за жалби се обраќаат овластени адвокати на поединци кои се чувствуваат засегнати од нечиј новинарски труд. Тие ги чекаат одлуките на Комисијата и со нив одат на Суд и ги користат како поткрепа на претставките што ги упатуваат до судот. Оваа појава зборува за кредибилноста на нашите одлуки, но истовремено отвора простор за дискусија.

Со цел да се зајакнат капацитетите на Комисијата, нејзини членови имаат размена на искуство со сродни тела во регионот, на тие средби членовите на Комисијата за жалби добиваат поддршка од нив, со оглед на тоа што некои од нив постојат и повеќе од десетина години. Претставници на Комисијата, исто така, ги пренесуваат своите искуства и знаења на разни собири во земјата, како и на средби со претставници од невладиниот сектор и студенти во некои градови. Комисијата за жалби поддршка во својата работа добива и од Алијансата за независни совети за етика во Европа.

Пред образложување на статистиката може да се каже нешто општо за неа. Таа покажува дека најголем број од новинарите, намерно или ненамерно, како да ги пропуштиле првите часови или денови од студии или од работата во редакциите. Информациите да бидат точни и проверени. Во над 80 проценти

од жалбите е утврдено дека се заборавени лекциите од факултет или од редакцијата. Новинарите многу сакаат да коментираат, а не да известуваат и да работат со факти. Тие се избришана категорија во медиумите. Нема исправки, нема деманти име неточни информации. Не се почитуваат различностите во државава, се сее говор на омраза, дискриминација и сл...Како да се заборава дека говорот на омраза е злосторство за кое кривично се одговара.

Најмногу загрижува она што го прават онлајн медиумите. Прашање е што да се прави да се зголеми почитувањето на етиката и професионализмот во овој вид медиуми. Комисијата доби најголем број жалби токму против овие медиуми. Има лаги, нема факти. Копи пејст новинарство. На некои медиуми против кои има поднесено жалби не ни можеме да им најдеме координати. Ни импресуми, ни адреси...

Ситуацијата со медиумска етика во целиот регион и пошироко се влошува. Постои опасност и тоа реална од се' поголемо вмешување на државата во етичките прашања.

А сега статистиката.

До Комисијата лани беа поднесени 84 претставки.

СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД НА ОДЛУКИТЕ НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ ЗА 2017 ГОДИНА

Вкупен број на донесени одлуки во 2017 година	73
Одлуки во кои е прекршен Кодексот на новинарите (изречена морална санкција)	62
Неосновани жалби или жалби надвор од доменот на надлежностите на Комисијата	9
Жалби решени по пат на медијација (помирување меѓу страните)	2

Застапеност на медиуми кои биле предмет на жалба	Број на поднесени жалби	Изразено во %
Интернет портали	59	80,8%
Телевизии	10	13,7%
Весници и неделници	3	4,2%
Новински агенции	1	1,3%

Најчести поднесувачи на жалби	Број на поднесени жалби	Изразено во %
Организации и здруженија од граѓанскиот сектор	28	38,3%
Медиуми и новинари	15	20,5%
Носители на јавни функции, јавни институции, партии	14	19,5%
Останати	16	22%

**ПРЕСЕК НА ОДЛУКИ СПОРЕД ЗАСТАПЕНОСТ НА
ПРЕКРШЕНИТЕ ЧЛЕНОВИ ОД КОДЕКСОТ**

Член 1	Неточни и непроверени информации, немање „втора страна“ и остуство на најмалку два меѓусебно неповрзани извори.	
	Број на прекршувања	Стапка на прекршување
	50	80.6%
Член 13	Новинарот не прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот.	
	Број на прекршувања	Стапка на прекршување
	35	56.5%
Член 3	Необјавување исправка, демант или одговор при неточност на информација.	
	Број на прекршувања	Стапка на прекршување
	17	27,5%
Член 11	Новинарот ќе ги почитува етничките, културните и религиозните различности во Македонија.	
	Број на прекршувања	Стапка на прекршување
	9	15%
Член 10	Говор на омраза и поттикнување насилство или дискриминација врз која било основа.	
	Број на прекршувања	Стапка на прекршување
	8	13%
Член 14	Пристрасно и неизбалансирано известување за политичките, посебно во изборните процеси.	
	Број на прекршувања	Стапка на прекршување
	6	9,7%
Член 4	Новинарот ќе го назначи изворот на информациите, но ако изворот бара да остане анонимен, новинарот ќе го заштити.	
	Број на прекршувања	Стапка на прекршување
	3	4,8%
Член 16	Новинарот ќе го чува угледот на својата професија и нема да го употреби својот медиум за пресметка со личности, вклучувајќи ги и своите колеги.	
	Број на прекршувања	Стапка на прекршување
	3	4,8%
Член 15	Новинарот мора да ја негува културата на говорот и етиката. Неспоииво со новинарската професија е непримерна комуникација со јавноста.	
	Број на прекршувања	Стапка на прекршување
	3	4,8%